

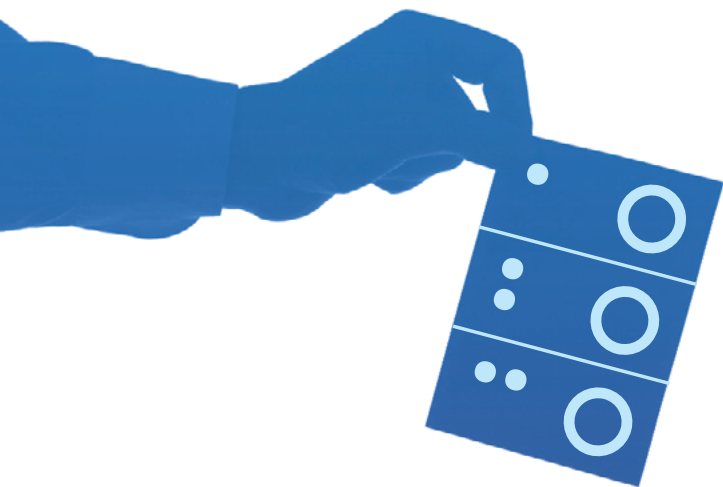

The voice of blind and partially sighted people in Europe

Omogućavanje izbora pristupačnim

za glasače sa oštećenjem vida

SITUACIJA

Pitanja pristupačnog glasanja

Na izborima širom Evrope, glasači obilježavaju svoje favorite na glasačkom listiću. Prema dizajnu, ovaj pristup nije **pristupačan** za mnoge glasače sa oštećenjem vida.

Samo omogućavanje asistencija ovoj grupi je nedovoljno da se garantuje nezavisno, tajno i ravnopravno političko učešće.

PROBLEMI

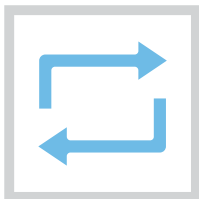
Znamo osobe kojima je onemogućena asistencija, i slučajeve u kojima je asistent glasno govorio o glasanju.

EBU ekspert

Glasanje putem šablona je tehnički nemoguće. Svaki glasački listić je formata A5 sa do 150 kandidata ispisanih malim fontom.

EBU ekspert

NEUSKLAĐENOST

67% EBU eksperata bi željelo imati glasanje putem šablona, koje 31% zemalja u Evropi ima u ponudi.

79% EBU eksperata bi željelo imati elektronsko glasanje, koje 9% zemalja u Evropi ima u ponudi.

KREATORI POLITIKE

Poboljšanje zakona

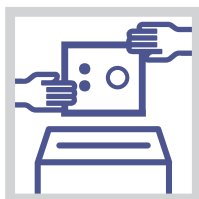
Put ka pristupačnom glasanju počinje dobrim izbornim zakonodavstvom. Kreatori politike bi trebalo da postave jasan i jedinstven okvir. Oni treba da osiguraju najbolje uslove za glasanje uz asistenciju i unaprijed određene šablone. U cilju jednostavnog glasanja za sve, sve glasačke metode treba istražiti.

JEDINSTVENO ZAKONODAVSTVO

- Kreirati jedan zakon za sve izbore (predsjedničke, parlamentarne, lokalne, evropske, referendumne, itd.) kako bi se izbjegli nesporazumi ili greške.
- Alternativno, kreirati jedan zakon sa osnovnim odredbama pristupačnosti koji se primjenjuju na sve izborne zakone.

GLASANJE UZ ASISTENTA

- Omogućiti građanima sa oštećenjem vida da glasaju uz bilo koju osobu po njihovom izboru, uključujući članove porodice i volontere.

- Ukloniti sve dokumentacione zahtjeve kao što su medicinska uvjerenja ili zahtjeve za prijavljivanje za glasanje uz asistenciju.
- Zahtijevati od asistenata da potpišu izjavu da razumiju pravila i poštuju namjere glasača.

GLASANJE PUTEM ŠABLONA

- Gdje je moguće, uvesti glasanje putem šablona kao opciju na svim izborima.
- Jasno odrediti agenciju odgovornu za proizvodnju šablona, na primjer izbornu komisiju.
- Propisati jedinstven dizajn glasačkog listića koji se ne može mijenjati na lokalnom nivou.
- Odrediti zakonom da glasački listići budu na raspolaganju u pristupačnom formatu prije dana održavanja izbora.

VIŠE METODA

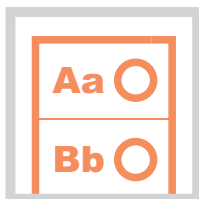
- Omogućiti i unaprijediti elektronsko glasanje, osiguravajući da je pristupačno i dostupno svim građanima na svim biračkim mjestima.
- Omogućiti prijevremeno glasanje svim građanima, kako bi mogli glasati uz asistente na biračkim mjestima prije dana održavanja izbora.
- Omogućiti glasanje van biračkog mjesta svim građanima, kako bi mogli glasati od kuće, koristeći njihove prilagođene uslove osvjetljenja.

IZBORNE KOMISIJE

Sprovođenje izbora

Pristupačni izbori zahtijevaju vrlo **razumne tehničke odluke** i pažljivu implementaciju. Izborni zvaničnici bi trebalo da osmisle pristupačan glasački listić i koristan šablon. Oni treba da istraže nove alate i ponude prilagođene obuke za volontere o pravima i potrebama glasača sa oštećenjem vida.

DIZAJN GLASAČKOG LISTIĆA

- Kreirati jedinstven dizajn glasačkog listića sa definisanim marginama za upotrebu šablona, minimalnih veličina fonta i čitljivih vrsta fonta.
- Ako ima više glasačkih listića na izborima, kreirati primjetan obrazac ili različite naslove za glasačke listiće koji se razlikuju po bojama.
- Perforacija ili presječen ugao kako bi se naznačila prednja strana glasačkog listića.

DIZAJN ŠABLONA

- Opremiti šablone od tvrde plastike Brajevim pismom i reljefnom štampom velikog kontrasta
- U zemljama sa velikim glasačkim listićima, razviti smanjene formate za sve glasače.
- Kreirati audio datoteke za pristup informacijama na biračkom mjestu.
- Finalizirati glasačke listiće makar 30 dana prije održavanja izbora da bi se osiguralo dovoljno vremena za proizvodnju šablona i audio datoteka.

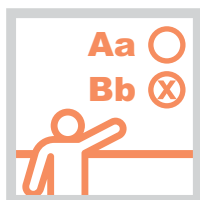
NOVI ALATI

- Omogućiti naočare sa uveličavajućim staklima za osobe djelimično oštećenog vida na svim biračkim mjestima.
- Omogućiti slušalice i uređaj za reprodukciju na svim biračkim mjestima.
- Uspostaviti telefonsku liniju prije i na dan održavanja izbora kako bi se omogućila brza pomoć volonterima i glasačima.

- Isprobati upotrebu pečata umjesto hemijskih olovki za sve glasače u cilju podrške građanima sa ograničenom mobilnošću.
- Prostorno odvojite jednu glasačku kabinu, kako bi glasač i asistent mogli slobodno komunicirati.

TRENINZI

- Razviti obavezne module obuke za izborne zvaničnike i volontere prisutne na biračkom mjestu, uključujući komponente za obuku o političkom učešću osoba sa invaliditetom, u saradnji sa ekspertima iz organizacija osoba sa oštećenjem vida.
- Omogućiti resurse kako bi se osiguralo da svi izborni zvaničnici i volonteri završe modul obuke.

PUT NAPRIJED

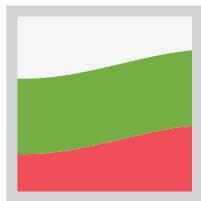
Uspješne priče iz Evrope

Glasači potpuno i djelimično oštećenog vida u **Finskoj** mogu birati svog asistenta bez ograničenja. Takođe je prisutan jedan posebno obučen asistent na svakom biračkom mjestu. Štaviše, glasačima je omogućeno da dostave svoj glasački listić prije dana održavanja izbora putem mejla od kuće ili opštini.

Šabloni su prvi put isprobani u Njemačkoj godine 1980. **Njemačka** federacija osoba potpuno i djelimično oštećenog vida izrađuje šablone u ime Vlade i dobija adekvatna sredstva za ovaj zadatak. Šabloni se šalju svim osobama potpuno i djelimično oštećenog vida na zahtjev prije izbora zajedno sa CD objašnjenjem za svaku biračku oblast, proizvedenim takođe od strane federacije.

Očekuje se da se elektronsko glasanje uvede u **Bugarsku** u narednim godinama. Prema Izbornom zakoniku, glasačke mašine moraju omogućiti „olakšan pristup glasačima sa oštećenjem vida“. Viši sud je takođe naložio da sva biračka mjesta moraju biti opremljena glasačkim mašinama.

KONVENCIJA UJEDINJENIH NACIJA O PRAVIMA OSOBA SA INVALIDITETOM

ČLAN 29

Da se osigura da osobe sa invaliditetom mogu efektno i potpuno učestvovati u političkom i javnom životu na ravnopravnoj osnovi sa ostalima ... između ostalog, uz:

- i. Osiguravanje da su glasačke procedure, objekti i materijali prikladni, pristupačni i laki za shvatanje i upotrebu;
- ii. Zaštitu prava osoba sa invaliditetom da glasaju tajnim putem na izborima i javnim referendumima ... olakšavanje korišćenja asistivnih i novih tehnologija gdje je to prikladno;
- iii. Garantovanje slobodnog izražavanja volje osoba sa invaliditetom u svojstvu birača i u tu svrhu, gdje je neophodno, po njihovom zahtjevu, omogućiti asistenciju pri glasanju od strane osobe po njihovom ličnom izboru.

O PRISTUPAČNOM GLASANJU

Pronađite naš Istraživački izvještaj o pristupačnom glasanju u Evropi kao i više informacija o našim aktivnostima na <http://tiny.cc/93vwjz>

KONTAKT

Evropski Savez Slijepih
6 rue Gager-Gabillot
75015 Paris
ebu@euroblind.org

Ovaj projekat je sufinansiran EU Programom “Prava, Jednakost i Državljanstvo“